

Regeringens proposition

2002/03:134

Avtal om samarbete i konkurrensfrågor

Prop.
2002/03:134

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 22 maj 2003

Göran Persson

Ulrica Messing
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner dels avtal om ändringar i avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor, dels Sveriges anslutning till avtalet.

Inom ramen för ett nordiskt samarbete mellan konkurrensmyndigheterna i de olika länderna ingick Danmark, Island och Norge den 16 mars 2001 ett avtal om samarbete i konkurrensfrågor. Avtalet gäller från den 1 april 2001. Sverige har den 9 april 2003 med förbehåll för riksdagens godkännande undertecknat avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtal mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor.

Avtalet träder i kraft 30 dagar efter den dag parterna har meddelat varandra om att de interna kraven för ikraftträdande har uppfyllts.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Ärendet och dess beredning.....	4
3	Bakgrund	4
4	Avtalet	4
5	Godkännande av avtalet	5
Bilaga 1	Avtal mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor	8
Bilaga 2	Avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor	13
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	16
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 maj 2003	17

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2002/03:134

Regeringen föreslår att riksdagen

godkänner avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor (avsnitt 5).

2 Ärendet och dess beredning

Konkurrensverket har framställt önskemål om att även Sverige skall tillträda avtal mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor, *bilaga 1* och anslutningsavtalet, *bilaga 2*.

Inom Näringsdepartementet har utarbetats en promemoria i vilken det föreslås att Sverige skall tillträda avtalet och att avtalet underställs riksdagen för godkännande. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig hos Näringsdepartementet (dnr 2001/6565/NL).

3 Bakgrund

Inom ramen för det nordiska samarbetet mellan konkurrensmyndigheterna i länderna Danmark, Island, Norge och Sverige har ett utvidgat samarbete mellan ländernas konkurrensmyndigheter såvitt avser bl.a. utbyte av upplysningar samt bistånd och samarbete vid undersökningar och processer diskuterats. Ett avtal har tillträtts av Danmark, Island och Norge, *bilaga 1*. Sverige har den 9 april 2003, med förbehåll för riksdagens godkännande, undertecknat avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor, *bilaga 2*.

Näringsutskottet har i betänkande 2001/02:NU16 tillstyrkt ett utbyte av information med konkurrensmyndigheter utanför EU.

4 Avtalet

Avtal mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor finns i sin helhet i *bilaga 1*. Huvuddragen i avtalet beskrivs i det följande. I övrigt hänvisas till bilagan.

I artikel 1 definieras vissa uttryck och begrepp. Enligt artikel II punkt 1 skall konkurrensmyndigheterna meddela varandra när en myndighet uppmärksammar att dess undersökning eller annan åtgärd kan påverka väsentliga konkurrensrättsliga intressen som hör under den andra myndighetens kompetens. Vidare ges i artikel II exempel på sådana situationer där det är lämpligt att underrätta annan myndighet. Artikel III rör utbyte av icke konfidentiella upplysningar. Utbyte av konfidentiella upplysningar regleras i artikel IV. För att en myndighet skall överlämna konfidentiella upplysningar enligt avtalet krävs a) att upplysningarna hos den mottagande myndigheten omfattas av en tystnadsplikt som minst motsvarar vad som gäller hos den utlämnande myndigheten, b) att upplysningarna uteslutande används för det ändamål som anges i avtalet och c) att upplysningarna endast kan lämnas vidare av den mottagande

myndigheten med den utlämnande myndighetens uttryckliga samtycke och då endast för det syfte som samtycket avser.

I artikel V anges vissa formkrav. Av artikel VI framgår att ytterligare parter under förutsättning av samtycke från samtliga befintliga avtalsparter, kan ansluta sig till avtalet. Artikel VII och VIII behandlar bl.a. ikraftträdande och uppsägning av avtalet.

5 Godkännande av avtalet

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen godkänner avtal om ändringar i och Sveriges anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och Norge om samarbete i konkurrensfrågor.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft något att erinra mot att Sverige tillträder avtalet.

Sveriges advokatsamfund avstyrker att Sverige tillträder avtalet. Samfundet anser det olämpligt att Sverige inträder i det nordiska samarbetet utan att dess förenlighet med det förslag till ny förordning¹ om tillämpningen av artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget som behandlades inom EU har analyserats.

Föreningen Svenskt Näringsliv understryker att avtalet tillåter utbyte av konfidentiella upplysningar. Det faktum att uppgifterna överlämnas och fler får tillgång till dem ökar risken för läckage. Förslagets föreskrifter att sekretess hos den mottagande myndigheten minst måste motsvara utlämnarens, att upplysningarna bara får användas för ändamål enligt avtalet samt att vidareöverföring kräver uttryckligt samtycke är ytterst väsentliga. Vidare menar Svenskt Näringsliv att, om det inte finns särskilda skäl emot, den vars intressen skyddas av sekretessen skall underrättas och få yttra sig innan uppgifterna överförs eller samtycke till vidareöverföring ges. Svenskt Näringsliv påpekar också att sekretessreglerna måste matchas av adekvata säkerhetsrutiner så att skyddet garanteras i praktiken. En utlämnande myndighet bör alltså vara förvissad om att mottagaren svarar mot detta krav.

Skälen för regeringens förslag: Mellan de nordiska länderna förekommer en avsevärd handel och marknaderna är ofta gränsöverskridande. Förfaranden som hindrar en effektiv konkurrens har därför i stor utsträckning verkan i mer än ett nordiskt land. Med den utformningen som den nya tillämpningsförordningen, rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpningen av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i EG-fördraget har omfattas utbyte av information mellan kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna och mellan de nationella konkurrensmyndigheterna inbördes. Dock gäller detta endast utbyte av information för tillämpningen av artiklarna 81 och

¹ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpningen av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget. EGT L 1, 4.1.2003, s. 1 (Celex 32003R0001).

82 i EG-fördraget. För en effektiv konkurrensövervakning är det därför av vikt att konkurrensmyndigheterna i de nordiska länderna ges goda förutsättningar att utbyta information också utanför EU-samarbetets ram. Det nu aktuella avtalet fyller därför en viktig funktion för effektivare konkurrensövervakning och bedöms inte stå i strid med EG:s tillämpningsförfordning. Regeringen anser därför att det är viktigt att Sverige blir part i avtalet.

Avtalet innefattar utbyte av konfidentiella uppgifter mellan konkurrensmyndigheterna. För att sådana uppgifter skall kunna lämnas ut krävs enligt avtalet (artikel IV) a) att uppgifterna hos den mottagande myndigheten omfattas av en tystnadsplikt som minst motsvarar vad som gäller hos den utlämnande myndigheten, b) att uppgifterna uteslutande används för de ändamål som omfattas av avtalet och c) att uppgifterna endast kan lämnas vidare av den mottagande myndigheten med den utlämnande myndighetens uttryckliga samtycke och då endast för det syfte som samtycket avser.

Avtalet förutsätter således att de uppgifter som lämnas till svenska myndigheter kan ges ett absolut sekretesskydd. Ett sådant skydd kan åstadkommas antingen genom att en ny bestämmelse införs i sekretesslagen (1980:100) eller genom att riksdagen godkänner avtalet, varvid 8 kap. 6 § andra stycket sekretesslagen automatiskt blir tillämplig. Enligt sistnämnda lagrum gäller, om riksdagen godkänt ett avtal härom med främmande stat, absolut sekretess hos myndighet i viss verksamhet, bl.a. tillsyn över näringslivet, för uppgift om enskilds ekonomiska eller personliga förhållanden som myndigheten förfogar över på grund av avtalet. Då sistnämnda möjlighet står till buds föreslår regeringen inte någon ändring i sekretesslagen.

Av det ovan sagda följer att avtalet skall underställas riksdagen för godkännande enligt 10 kap. 2 § regeringsformen. Ett sådant godkännande medför att uppgifter som inhämtats av Konkurrensverket med stöd av avtalet kommer att omfattas av absolut sekretess.

Det är också, som Svenskt Näringsliv påpekat, viktigt att rutinerna vid utbyte av information enligt avtalet utformas på ett sätt som säkerställer att sekretessbelagda uppgifter inte får en vidare spridning än vad som är avsett i avtalet. Det saknas dock enligt regeringens mening skäl att införa en bestämmelse som innebär att den som skyddas av sekretessen skall ha rätt att yttra sig innan en uppgift lämnas ut enligt avtalet eller samtycke lämnas till att den förs vidare av den mottagande myndigheten. Någon sådan rätt finns för närvarande inte trots att Konkurrensverket med stöd av 1 kap. 3 § tredje stycket sekretesslagen under vissa förutsättningar redan idag kan lämna ut uppgifter som omfattas av sekretess enligt nämnda lag till en utländsk myndighet. Genom avtalet regleras nu närmare under vilka omständigheter som uppgifter vilka omfattas av sekretess får lämnas ut. Det krävs t.ex. att uppgifterna hos den mottagande myndigheten omfattas av en tystnadsplikt som minst motsvarar vad som gäller hos den utlämnande myndigheten. Det kan också antas att det i många fall då det blir aktuellt att lämna ut sekretessbelagd information enligt avtalet av utredningsskäl skulle vara olämpligt att det berörda företaget fick kännedom om det.

Sverige får enligt 1 kap. 3 § tredje stycket sekretesslagen lämna uppgifter till en utländsk myndighet i två fall, dels om det sker enligt lag

eller förordning, dels om uppgiften i motsvarande fall skulle få utlämnas till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndigheten står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten. Vad beträffar tillämpningen av denna bestämmelse i andra delssatsen, anser regeringen att det bör framgå av lag eller förordning att utlämnande får ske. Då en sådan bestämmelse närmast är en instruktion till Konkurrensverket är det tillräckligt med en förordningsbestämmelse. Regeringen avser att inta en sådan bestämmelse i förordningen (1996:353) med instruktion för Konkurrensverket.

Bilaga 1 Avtal mellan Danmark, Island och Norge
om samarbete i konkurrensfrågor

Prop. 2002/03:134
Bilaga 1

Bilaga 2 Avtal om ändringar i och Sveriges
anslutning till avtalet mellan Danmark, Island och
Norge om samarbete i konkurrensfrågor

Prop. 2002/03:134
Bilaga 2

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2002/03:134
Bilaga 3

Följande remissinstanser har beretts tillfälle att avge synpunkter.

Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Kammarrätten i Göteborg, Marknadsdomstolen, Stockholms tingsrätt, Riksåklagaren, Konkurrensverket, Kommerskollegium, Finansinspektionen, Juridiska fakulteten vid Stockholms universitet, Stockholms läns landsting, Tjänstemännens centralorganisation, TCO, Landsorganisationen, LO, Svenska Akademikers Centralorganisation, SACO, Föreningen svenskt Näringsliv, Svensk Handel, Företagarnas Riksorganisation, Posten AB, Nordbanken AB, Scandinavian Airlines System AB, Stora Enso AB, Sveriges Advokatsamfund, Advokatfirman Vinge KB, Lagerlöf & Leman Advokatbyrå (numera Linklaters Advokatbyrå AB).

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 maj 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Östros, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O, Karlsson H., Nykvist, Lund, Nuder, Johansson, Hallengren, Björklund

Föredragande: statsrådet Messing

Regeringen beslutar proposition Avtal om samarbete i konkurrensfrågor